

(א) עלה פ"ג מ"א, (ב) ונעלה ב, (ג) פסחים כ: קדושין טו: (ד) ע"ש, (ה) ע"ר רש"י ונחם כה. ד"ה כפרי זב, (ו) זה מפירות הערוך, רש"י, (ז) כס"א: גנדיס, (ח) ז"ל מתוך הרמב"ם, (ט) ז"ל ונעלה (גנינה), (י) פי מושב, (יא) פי כוסר ותיס קטנים מושב רפואה, רש"י בשם רש"י,

תורה אור השלם

1. וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִשְׁעַתְּמוּ כָּל עֵץ מֵאֲבֵל וְעֵרְלָתְכֶם וְעֵרְלַת אֵת פְּרִי שְׂשֻׁל שְׂנִים יִדְהָה לְכֶם עֵרְלִים לֹא יֵאָבֵל: ויקרא יט כג
2. וְלִבְהַמְתֵּךְ וְלִחְזֶה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוֹאָתָהּ לְאָבֵל: ויקרא כה ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יש שנה וכו' קמחדי סמנים (ב) ד"ה דול וכו' וכן מגיע השבחה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה דול וכו' וכו' אני הייתי מוכר סמנים. לפי דול יצבע היינו דלמא כזע החל אבל המטעם עמנו לא החל ותמוה לי למה לא היה זה ואמאי ליא כפיטות אלו סמנים ואף דגם אלו מוכרין לא היה מוכרין ביוקר מ"מ כיון דאין שנה סמני' ולא מקרי השנה היו כנאצד הגולה ומשלים כשעת הגולה וי"ע ונאמת ק"ל גם על הגמרא דלמאי לריך לאוקמא דגול כזע וסמנים דחד לוקי כדמשקרא דגול סמנים שהיו וזע כמר שלו והחל הכרה עד שהכרה עם הצבע שעלו אין עולים לדמי הצבע כשהיה בעתן הגולה ואי יס סמנים מהדר ליה סמנים ואומר הרי שכן לפיך ואי דנחאי שקליה יאמר בלחם החוק לך גם כגמרי ואי אין שנה סמנים לא היו השנה על הסמנים וירך לשם כדמשקרא ונ"ע: תוס' ד"ה או וכו' אלא נ"י בעלמא יורה. ע"י ש"ך פי' שלם סק"י:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קא.

עין משפט
נר מצוה

פד א ב מ"י פ"י מהל' שפירות הלכה ד סמג ע"ש פטו טו"ש"ע ח"מ ס"י שו סע"ף ג:
פה ג ד מ"י פ"ג מהל' גולה ואברהם הלכה י טו"ש"ע ח"מ ס"י שסג סע"ף יא:
פה ה ז מ"י פט"ו מהלכות מאלכות אסורות הלכה כ:
פז ו מ"י שס פ"י הלכה ט סמג לאוין קמד טו"ש"ע ח"מ ס"י רלד סע"ף א:
פח ז מ"י פט"ו מהלכות שמיטין הלכה ב:

לעני רש"י

שו"ת [שבו"ק]. סבן.

מוסף רש"י

מנין שלא יהנה ממנו ולא יצבע בו. שלא יהנה ממנו כגון שלא יצבע בו כפיירי הראוי ליצבע בו, כגון קליפי אגוזין וזומר לפיירי אסור כפיירי (קדושין נו: ובע"ז פסחים כב:). ולא ידליק בו את הגר. כגון בשמן של ערלה (שם ושם).

כפרא דודי. קינח זו את היורה כלומר ציירי כזע שנשמיירו ציורה כזעו. כופרלא לשון קינח (י' כמו צליתא דפרסא למכפריה כהכל שוחטין (חולין דף טז:). **נוסן** לו דמי עליו. דקינינהו צמינו. אבל נתן עלים כו' ללא שינה ולא קני ידו על המחמונה: יש שנה כו'. כלומר חזותא מילתא היא או לאו מילתא: **וטרנהו.** שראן צמיס דכרכן: **וזע** כהן. אמר שלו מצביא לן יש שנה סמנין על הזמר דחזותא מילתא היא ואמר ליה הב לי סמנאי דשקלתינהו כו' כדצביא למימר קמן: **אמרי ואי אין שנה כו' מי מני אמר ליה ליה לך גבאי ולא מדי.** בתמיה. נהי נמי דחזותא לאו מילתא היא לויא ליה הב לי סמנאי דאפסדתינהו: **לפון.** שו"ת: **וקא מהדר ליה.** לזמר כשהוא כזעו מאי: **יש שנה סמנים על גבי זמר.** דחזותא מילתא היא וקמהדר ליה זמר והמהדר ליה סמנים כלומר כהן השנה דלזמר קמהדר (ט): **דוול יצבעא.** אמר כזע הוול כעולם ואין (ט) מגיעין שנה לדמי סמנים ואמר ליה נגול (ט) אי הייתי מוכר סמנים או הייתי לזעב כגד ועכשיו הפסדתי דהא לא השציחו כזמרי: **א"נ דלזע כזו קופא.** גול קוף וסמנים וזעב את הקוף ומחזירו לו ללא אייקר ליה. (ט) ואמרי לה קופה של כזמרי: **כגון דזמר דחד וסמנין דחד כו'.** ולאו לענין גולן קציעי לה דאין כאן גול: **כקליפי ערלה.** קליפי אגוזים או שאר פירות אבל קליפת העץ לא דאין ערלה אלא כפירות: **הנראה לעינים.** מראה בעלמא אע"פ שאין בו ממש כגון נר וזעב: שציעית אסור לעשות סחורה כפירותיה וקליפי פירות קאמר ולא קליפי עצים דעצים אין שציעית חלה עליהן דלקמן [ע"פ] דתם ע"ס להסקה ניתנו: רביעית

הא מנחי קמך שקליניהו. ומ"מ אגרא צעי למיתב למישקל להו דכיון דאמי לדיה צעי למיעבד השנה כדאמר לעיל (דף טז). גבי זורק מטבע לים: **דז"ר ציבעא.** ומכל מקום איירי דגול סמנים שרויין דאי דקינהו וטרנהו קנינהו צמינו: **דצבע בהו קופא.** פירש בקונטרס שגול קוף וסמנים שרויין וזעב את הקוף ותימה דלס כן אפסדיה זכדים וכה"ג היזק ניכר הוא ומחייב ונראה לפרש דלזע כזו קופא כלומר בגריעות וצביעור כעין קוף שהוא מכוער: **אין דלמא אין שבח של סמנין על גבי צמר.** תימה הרי נהנה שזמרו מעולה צמיס יותר ושלם מה שנהנה כמו אכלה (י) מצדי רחצה דפ"צ (דף יט:). (י) וירדה לגינה דהכוס (לעיל דף נה:). וצפרק אלו נערוט (כמוצות דף ל: ושם) אמר תמצ לו חזירו משקין של אחרים צבית הצליעה דמשלם מה שנהנה ויש לחלק דהנאה דהכל אין צאה ע"י מעשיו ולא ע"י מעשה בהמתו וצמתו לו חזירו אע"פ שאין זה ע"י מעשיו מכל מקום נהנה גופו אי נמי הנאה דהכל לא חשיבא הנאה שאין (ט) אלא נ"י בעלמא יותר:

מנין שלא יהנה ממנו. צפרק כל שעה (פסחים דף כב: ושם ד"ה מנין) פריך אמאי לא נפקא לן איסור הנאה מלא יאכל: **ור"ל יצבע בו וראי ידליק בו הנר.** אע"ג דאסור שאר הנאות אצטריך לרצוי צביעה והדלקה כזביעה משום דחזותא בעלמא הוא והדלקה משום שכלה האיסור בשעת הדלקה ואם תאמר והא צפרק כל שעה (שם דף טז:). שריין ע"ס להדלקה למאן דאמר אין שנה ע"ס צפת ולא משכחי ע"ס דאיסורא אלא כעין כסא ושכשיפא ויש לומר דשמן היו צעין בשעה שהוא דולק אבל ע"ס נעשים גחלת והשלהבת אין צאה אלא מן הגחלת ואם תאמר ומ"ש דהכל מלריכין קרא להדלקה וגבי תרומה טמאה מלריכין קרא להמיר כדדרישין שלך תהא להסיקה תחת מצזינך וי"ל משום דס"ד דילף תרומה ממעשר הקל דאמרה תורה לא צערתי ממנו דצמתא דלאמר צבמה מדליקין (שם דף כה). ור"ת מפרש דאיצטריך קרא הכא לאסור כזביעה והדלקה שלא כדרך הנאותו כגון כזביעה דמאנים ודברים דלאו אורחיהו והדלקה איצטריך

לשמן שאין עומד להדלקה כלל והוא דפרק כל שעה (פסחים דף טז:). דהוא (ט) שייך לצרמיה (י) כגוהרקי דערלה וקאמר מידי דרך הנאה קעצידנה תם לא הוה דרך הנאה כלל וקסה לפי' דהא צעי למפסט מהכא דחזותא מילתא היא ודחי דשאי הכא דגלי קרא משמע דלא תהא קרא למיסקר שלא כדרך הנאה אלא למיסקר אע"ג דליכא אלא חזותא בעלמא וא"ת אם כן מיפשוט לאידך גיסא מדאיצטריך למיסקר שמע מינה דחזותא לאו מילתא היא ויש לומר דאיכא למינף מהכא דחשיב כאילו הוא צעין ותימה לרבי יהושע דגמר דערלה פרי מפרי מצבורים צפרק העור והרוטב (חולין דף קב: ושם) וסבר דאין סופגין את הארבעים על הערלה אלא על היוצא מן הויחם ומן הענבים אבל היוצא משאר פירות מותר היאך יאסר לזעב כזמשיקיהן מן החורה וכל שכן צמיס שנישורו צהם הקליפין ויש לומר דלא איצטריך קרא אלא שלא יצעב ציחם וענבים וציוצא מהם או כזממשות של עפרורית הקליפין הנטחנין ומיהו לא יצעב דקמני כזביעה מייירי שפיר בכל עניני כזביעה דערלה ומשקיהן בכל ענין ומדרבנן ומיהו קרא לא תחיא אלא כדפרישית אי נמי יש לומר דפרי דערלה דוקא גמר פרי מפרי דצבורים ולהכי אימעוט משקה דידהו אבל שומר לפרי דאיחרבו מאת פריו את הטפל לפריו לא אמעוט משקה דידהו וליכא למעוטי מפרי דצבורים דצבורים ליתנהו כזמור לפרי כלל ואע"ג דהוי השתא טפל חמור מן העיקר יש ליתן טעם שלא יקשה מזה על שמתא דיש אצוהו מקומן (נחם דף מח:). אבל אין לומר דאף על גב דליכא מלקות ציוצא משאר פירות עשה דערלתם ערלתו איכא דהא אכל מאי דכתיב וערלתם קאי לא יאכל דכתיב צמר הכי ועוד אם היה כזמשיקיהן דשאר פירות דערלה איסור עשה אם כן מנא ליה שלא יצעב זו הא איצטריך לאסור המשקין כזמיה וצנהא כשהן צעין ואין להקשות כיון דאיחרבי שומר לפרי דלא חזי לאכילה אם כן על כרחך מיתסרא ערלה כזנהא ולמאי איצטריך קרא שלא יהנה דהא איכא שומרין טובא דחזו לאכילה:

רבא

